

Самостійна робота №16

Тема : «Пріоритезація видів транспорту в сучасних еко-містах»

Пріоритезація (або *пріоритетність*) — це визначення черговості, важливості та порядку виконання завдань, розв'язання проблем чи розподілу ресурсів від найважливіших до менш значущих.

У контексті **транспорту та еко-міст** пріоритезація означає офіційне рішення міської влади вирішити, якому саме виду транспорту надати найбільшу підтримку, зручність і безпеку, а якому — мінімум прав.

Замість того щоб будувати місто виключно для автомобілів (як це робили у ХХ столітті), сучасні еко-міста вибудовують чітку ієрархію:

1. **Найвищий пріоритет** (усе для зручності та безпеки) — пішоходи.
2. **Високий пріоритет** — велосипедисти та громадський транспорт.
3. **Низький пріоритет** (обмеження, високі податки на в'їзд, відсутність безплатних парковок) — приватні автомобілі на бензині чи дизелі.

Простими словами, пріоритезація — це відповідь на запитання: **«Кому в місті має бути найкраще і найбезпечніше?»**.

Пріоритезація видів транспорту в сучасних еко-містах

У сучасній урбаністиці та концепціях еко-міст традиційна піраміда пересування перевертається: на перше місце ставиться не зручність приватного автомобіля, а екологічність, здоров'я людей та ефективність використання простору.

1. Пішохідний рух (Абсолютний пріоритет)

- **Суть концепції:** Міста майбутнього проєктуються за принципом «15-хвилинного міста», де до будинку, роботи, школи, магазину та парку можна дістатися пішки.
- **Екологічний та соціальний ефект:** Нульові викиди вуглекислого газу, зниження шумового забруднення, покращення здоров'я містян та створення живого, безпечного міського простору.

2. Велосипедний транспорт та засоби мікромобільності

- **Суть концепції:** Розвиток мережі відокремлених велодоріжок, станцій прокату (байк-шерінг) та інфраструктури для самокатів. Велосипед у багатьох європейських еко-містах стає швидшою альтернативою авто на коротких і середніх дистанціях.
- **Екологічний та соціальний ефект:** Економія енергії, розвантаження вулиць від заторів, відсутність викидів та мінімальний знос дорожнього покриття порівняно з важким транспортом.

3. Громадський транспорт (Електричний та рейковий каркас)

- **Суть концепції:** Основа транспортної мережі еко-міста — трамвай, метро, електробуси та тролейбуси великої місткості. Приватний транспорт витісняється з центрів міст за допомогою платних парковок, зон обмеженого руху та пріоритету світлофорів для громадського транспорту.
- **Екологічний та соціальний ефект:** Один сучасний трамвай або електробус замінює десятки приватних автомобілів, радикально скорочуючи загальні викиди парникових газів і концентрацію токсичного пилу в повітрі.

4. Екологічний каршерінг та електричний комерційний транспорт

- **Суть концепції:** Для ситуацій, коли поїздка на авто є неминучою, використовується спільне користування електромобілями (каршерінг) замість володіння власним авто, а доставка вантажів у місті переводиться на легкі електричні вантажівки та вантажні велосипеди (карго-байки).
- **Екологічний та соціальний ефект:** Скорочення кількості припаркованих авто, які займають громадський простір, та зниження рівня локального забруднення повітря вихлопними газами.

5. Приватний транспорт з двигунами внутрішнього згоряння (останній пріоритет)

- **Суть концепції:** Бензинові та дизельні автомобілі в передових еко-містах виводяться в периферійні зони. В'їзд у центральні райони для них або повністю заборонений, або обкладений високими екологічними податками.

Завдання 1. Визначте що є правильним (+) або не вірним твердженням (-)

- ☐ У сучасних еко-містах пішохідний рух та розвиток безпечних тротуарів мають найвищий пріоритет порівняно з приватними автомобілями.
- ☐ Повна заборона в'їзду бензинових автомобілів до центральних районів міста та запровадження платних парковок є елементами транспортної пріоритезації.
- ☐ Будівництво нових багатосмугових швидкісних шосе прямо посеред житлових кварталів є головним пріоритетом екологічної урбаністики.
- ☐ Переведення комунального та міського громадського транспорту на електричну тягу допомагає суттєво зменшити фотохімічний смог у мегаполісах.
- ☐ Карго-байки (вантажні велосипеди) та електротранспорт для доставки товарів у місті вважаються шкідливішими для довкілля, ніж великі дизельні вантажівки.
- ☐ Концепція «15-хвилинного міста» спрямована на те, щоб робота, школи та магазини знаходилися у пішій доступності або на транспортній прив'язці мікромобільності.
- ☐ Приватний автомобіль на двигуні внутрішнього згоряння у транспортній піраміді сучасного еко-міста стоїть на вищому місці, ніж трамвай чи тролейбус.

- Облаштування відокремлених велосдоріжок заохочує людей відмовлятися від поїздок на авто на короткі дистанції, що зменшує вторинне забруднення повітря.
- Розвиток мережі підземних переходів виключно для автомобілів за рахунок ліквідації наземних «зебр» відповідає інтересам пішоходів та концепції інклюзивного еко-міста.
- Спільне користування електричними авто (електрокаршерінг) дозволяє зменшити загальну кількість машин на вулицях та вивільнити простір від парковок.

Завдання 2. У кожному переліку знайдіть елемент, який суперечить принципам транспортної пріоритезації в еко-місті, та коротко поясніть чому:

1. **Перелік:** Пішохідні бульвари, виділені смуги для електробусів, розгалужена мережа велосдоріжок, **будівництво величезних підземних паркінгів у центрі міста.**
2. **Перелік:** Електричні трамваї, карго-байки для доставки товарів, **масове будівництво транзитних автострад для дизельних вантажівок через житлові райони,** станції прокатних велосипедів.
3. **Перелік:** Обмеження швидкості руху в місті до 30 км/год для безпеки пішоходів, платні парковки для бензинових авто, розвиток мережі електробусів, **безплатні багатосмугові автостради безпосередньо біля житлових будинків.**
4. **Перелік:** Зелені трамвайні колії (з травною між рейками), електричний каршерінг, **створення спеціальних закритих зон виключно для в'їзду дизельних автівок,** наземні безпечні «зебри» з підвищеним рівнем дороги.